

Kestävän Elämän Opas

Sisältö

Kohti elämää kestävää Äänekoskea	5
Ilmiömäinen äänekoskelainen, Sinä voit tehdä merkityksellisiä ympäristötekoja!	7
Näin teet kestäviä arjen valintoja.....	8
Piilolanniemen yhteisöpuutarha osallistaa kestävään elämään.....	24
Näin Äänekoski tukee kestäväää elämää	27
Kootut vinkit kestävään elämään.....	30

Kohti elämää kestävää Äänekoskea

*“Olemme riippuvaisia
ympäristömme
elinvoimaisuudesta”*

Kerromme tässä oppaassa helppoja keinoja arjen rutiinien tunnistamiseen sekä pieniin, omaan elämäntilanteeseesi sopiviin muutoksiin kohti kestävämpää arkea. Lisäksi haluamme tämän oppaan myötä tarjota sinulle kokemuksen oman toimintasi merkityksellisyydestä koko yhteiselle äänekoskelaiselle hyvinvoinnillemme.

Mitä on kestävä elämä?

Sinä, äänekoskelainen, olet osa ratkaisua. Sitä resurssiviisasta ratkaisua, jolla luomme kestävän ympäristön kaupunkimme hyvinvoinnin pohjaksi. Kerromme tässä oppaassa, miten voit pienillä, arkisilla teoilla ja valinnoilla tehdä vaikuttavia ilmastoto- ja ympäristötekoja. Voit ottaa merkittäviä askeleita kohti hiilineutraalia, jokaisen asukkaan ja koko Äänekosken elinvoimaa sekä hyvää elämää lisäävää kiertotaloutta.

Kaupunkimme ja jokaisen äänekoskelaisen kestävä elämän kannalta arkielämän tottumukset ja tavat ovat merkityksellisiä. Kerromme tässä oppaassa helppoja keinoja näiden arjen rutiinien tunnistamiseen sekä pieniin, omaan elämäntilanteeseesi sopiviin muutoksiin kohti kestävämpää arkea. Lisäksi haluamme tämän oppaan myötä tarjota sinulle kokemuksen oman toimintasi merkityksellisyydestä koko yhteiselle äänekoskelaiselle hyvinvoinnillemme.

Kaikki materiaali, mitä kulutamme, tulee luonnosta – olemme siis riippuvaisia ympäristömme elinvoimaisuudesta. Kestävä elämä tai kestävä elämäntapa tarkoittaa ympäristövaikutukset tiedostavaa elämäntapaa, joka ei kuluta luonnonvaroja tai köyhdytä luonnon monimuotoisuutta. Kestävä elämä ei kuitenkaan käsitä pelkästään ekologisuuutta, vaan elinympäristömme hyväksi tehdyt toimet vaikuttavat positiivisesti myös taloudelliseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyYTEemme sekä hyvinvointiimme. Kestävä elämäntapa tarkoittaa kokonaisuudessaan kaikkia niitä valintoja, jotka tukevat yksityistä ja yhteiskunnallista hyvinvointiamme maapallon kantokyvyn rajoissa.

Ilmiömäinen äänekoskelainen, Sinä voit tehdä merkityksellisiä ympäristötekoja!

*“Tiesitkö, että 68 %
kaikista Suomen
kasvihuonepäästöistä
syntyy ihan tavallisesta
arjesta?”*

Meillä on Äänekoskella sydämellään yhteisönsä eteen toimivia ihmisiä sekä aktiivisia asukkaita, joiden varaan voimme rakentaa hyvän, kestävä elämän alustan.

Sinulla on kuntalaisena ainutlaatuinen mahdollisuus osallistua äänekoskelaisen yhteisöllisyyden vahvistamiseen osana elämää kestävää kuntalaisuutta!

Sinä olet osa ainutlaatuista äänekoskelaista identiteettiä, jonka yhteisössä piilee kestävyiden voima

Haluamme keskittyä sinuun, kuntalainen, sillä sinun osallisuutesi kestäväan elämään on merkityksellistä. Pienillä, arkisilla teoillasi ja päivittäisillä valinnoillasi on suuri merkitys ilmastotyön onnistumisessa. Tiesitkö, että 68 prosenttia kaikista Suomen kasvihuonepäästöistä syntyy ihan tavallisesta arjesta? – Kaikesta siitä, mitä ja miten syömmme ja kulutamme, miten asumme sekä millä tavalla liikumme (Sitra 2019). Sinun teoillasi siis todella on merkitystä!

Päästöjen ja ilmastoon kannalta kestävä valinnat eivät kuitenkaan ole merkittäviä tekoja vain ekologisen ympäristön näkökulmasta. Se, miten ja mitä kulutamme, miten asumme, miten liikumme ja mitä jätämme jälkeemme ovat kiinteästi kietoutuneita myös sosiaalisiin suhteisiimme, jolloin niillä on vaikutusta koko kaupunkimme hyvinvointiin. Päästöttömyys ja vähähiilisyys ei kosketa pelkästään globaaleja, koko maapallolle tai Suomeen kohdistuvia ilmastovaikutuksia, vaan sinun, kuntalaisen, jokapäiväisillä arjen valinnoillasi on huomattavia vaikutuksia hyvinvointiimme myös kaupunkimme tasolla!

Meillä on Äänekoskella sydämellään yhteisönsä eteen toimivia ihmisiä sekä aktiivisia asukkaita, joiden varaan voimme rakentaa hyvän, kestäväan elämän alustan. Erityinen vahvuutemme syntyy kuitenkin ainutlaatuisesta paikallisesta yhteisöllisyydestä. Kaupunkimme yhteisöllisyys on tärkeä resurssi ja erityinen rikkaus, jota haluamme vaalia ja josta voimme ammentaa yhteistä kollektiivista kapasiteettia koko kaupunkiyhteisömme tueksi. Sinulla on kuntalaisena ainutlaatuinen mahdollisuus osallistua äänekoskelaisen yhteisöllisyyden vahvistamiseen osana elämää kestäväa kuntalaisuutta!

- *Kaupunkiyhteisömme on hyvän ja kestäväan elämän alusta, joka on lähellä ihmistä. Sinua, minua – meitä.*
- *Tavoitteenamme on hyvinvoiva ja kestäväan elämään kannustava Äänekoski, jossa jokainen asukas on osa jotakin yhteisöä!*
- *Iloitaan onnistumisista, vaalitaan vahvuuksiamme ja kehitetään kestävyttäme!*

Yhteinen tavoitteemme kestävästä Äänekoskesta sitoo meidät yhteen tavoittelemaan yhteistä, jaettua hyvää elämää. Me, äänekoskelaiset, voimme yhdessä rakentaa toimivan ja jokaista osallistavan kaupunkiyhteisön. Sellaisen kaupunkiyhteisön, jossa kukaan ei ole yksin ja jossa jokainen tuntee olevansa osa jotakin yhteisöä. Tavoitteemme onkin edistää jokaisen kuntalaisen arvostavaa, tasavertaista ja luottamukseen perustuvaa mahdollisuutta vaikuttaa koko kaupunkiyhteisömme hyvinvointiin. Me voimme mahdollistaa jokaisen asukkaan kuulluksi, arvostetuksi ja kohdatuksi tulemisen. *Tehdään yhdessä ainutlaatuinen äänekoskelainen yhteisöllisyys näkyväksi!*

Tekemällä ympäristön kannalta kestäviä valintoja tuet myös äänekoskelaista aitoa osallisuutta ja paikallista identiteettiä. Meillä on Äänekoskella jotain täysin ainutlaatuista; saarelle kasvaneen kaupunkimme kulttuurinen rikkaus, persoonalliset kylämme, järviluontomme lumo sekä aktiiviset asukkaamme ovat arvokkaita, aitoa äänekoskelaisuutta ilmentäviä asioita, joiden jatkuvuutta ja kestävyyttä kannattaa vaalia. Luodaan, arvostetaan ja toisinnetaan uusia yhdessä toimimisen mahdollisuuksia ja yhteen kokoontumisen tapoja osana aidosti avointa äänekoskelaista yhteisyyttä. Meillä on jo paljon – pidetään siitä kiinni ja rikastetaan entisestään.

Näin teet kestäviä arjen valintoja

*”Jokaisen
äänekoskelaisen
arjen valinnat
muodostavat
kiertotalouden
pohjan.”*

Miten ruokailutottumustesi valinta vaikuttaa ruokajärjestelmäämme? Kuinka liikkua ympäristöystävällisemmin? Entä kuluttaminen? Miten valita tuote tai palvelu, joka on ympäristön kannalta edullinen? Onko asuminen energiatehokasta? Sinulla äänekoskelainen on mahdollisuus vaikuttaa arjessa jokaiseen valintaan, joka on kaupunkiyhteisön kannalta kestävämpi.

Resurssiviisas ravinto – Näin teet ystävällisiä ruokavalintoja sekä itsellesi että ympäristöllesi!

Arjen jokapäiväiset ruokavalinnat ja pienet muutokset ovat merkityksellisiä, kestävää elämää tukevia tekoja. Kiinnittämällä huomiota ruokailutottumuksiisi sekä omaksumalla pieniä, omaan elämäntilanteeseesi vaivattomasti soveltuvia uusia käytäntöjä voit lisätä ruokajärjestelmämme kestävyyttä merkittävästi!

Vaikka kasvipärisen ruokavalion suosiminen on sekä terveyden että ympäristön kannalta erityisen kestävä teko, jo pienillä ruokailutottumusten muutoksilla on merkitystä. Suosimalla kasvispainotteista ravintoa ja käyttämällä eläinperäisiä tuotteita maltillisesti tuet kestävää elämää. Helppona, terveyttä ja ilmastoa tukevana ympäristötekona voit korvata osan lihasta esimerkiksi palkokasveilla tai proteiinipitoisella viljalla, kuten kauralla.

- *Valitse maitotuotteiden sijaan soija- ja kaurapohjaisia valmisteita – Saatat yllättyä kaurajuoman kermaisesta mausta esimerkiksi kahvin seassa! Suosi öljyjä ja kasvimargariineja sekä hyödynnä ruuanlaitossa ja välipalavaihtoehtona pähkinöitä ja siemeniä monipuolisesti.*

Ruoan suhteen erityisesti omien lihansyöntitottumusten tarkastelulla on yksittäisen kuntalaisen kohdalla suurin kestävään elämään vaikuttava merkitys. Omien lihansyöntitottumusten pohtiminen ja tarvittaessa muuttaminen ei kuitenkaan tarkoita lihasta luopumista! Pelkästään jo nautanlihan korvaaminen kannalla, riistalla tai kalalla vähentää ympäristökuormaa huomattavasti. Voit tukea kestävää elämää myös syömällä lihaa aiempaa harvemmin tai kerralla vähemmän.

Myös hävikin minimoiminen ja ruokasuunnittelu on tehokas tapa toimia resurssiinsaasti. Näin säästät lompakkoasi ja aikaasi sekä vähennät ilmastokuormaa samanaikaisesti!

- *Edellisen päivän ylijääneen ruoan voi hyödyntää uudessa muodossa. Voit valmistaa kerralla suurempia ruokamääriä, jolloin ruuan voi annostella valmiiksi esimerkiksi pakastimeen. Myös vanhaksi menevän tai tarpeettoman ruuan voi pakastaa tai antaa esimerkiksi naapurille.*
- *Ruokaostosten suunnittelulla on merkitystä! Voit tukea kestäväää elämää tekemällä suuremmat ruokaostokset kerralla – Pienten, unohtuneiden ostosten tekeminen esimerkiksi kävelylenkkien yhteydessä tai pyöräillen on sekä ympäristöystävällinen että hyvinvointiasi tukeva teko.*

Kestävää elämäntapaa edistävissä, resurssiinsaissa ruokavaliinnoissa tuottaja ja kuluttaja ovat lähellä toisiaan. Luomu- ja lähiruokaa suosimalla voit tehdä vaikuttavia kestäväää elämää tukevia ympäristötekoja. Valitse paikallisesti tuotettua ruokaa, jos mahdollista. Kestävää elämää edistävät valinnat eivät kuitenkaan tarkoita pelkkiä luomu- ja lähiruuan valintoja, vaan voit hyödyntää myös esimerkiksi lähiympäristöstäsi saatavia marjoja, sieniä tai lähivesien kaloja kuten silakkaa, muikkua, ahventa ja haukea.

Lisäksi voit osallistua itse ruoan tuottamiseen. Esimerkiksi erilaiset kaupunki- ja kyläviljelyn mahdollisuudet, kuten Piilolanniemeen paikallisena yhteistyönä rakennettu Elonkierto-yhteisöpuutarha, tarjoavat yhteisöllisiä keinoja lisätä omaa hyvinvoivaa luontoyhteyttä sekä vaikuttaa ympäristön monimuotoisuuteen kestävästi.

- *Pienet muutokset ovat merkityksellisiä sekä sinun että ympäristösi hyvinvoinnille – luopumisen sijaan saat enemmän!*

Näin liikut kestävästi!

Tieliikenteen päästöt ovat suurin ilmastoa ja ympäristöä kuluttava tekijä, ja erityisesti yksityisautoilu on myös meillä Äänekoskella merkittävin päästölähde. Vaikka autoilun päästökuorma on suurta, piilee tässä kuitenkin myös mahdollisuuksia – yksittäisenä kuntalaisena sinä voit siis vaikuttaa merkittävästi ympäristökuorman vähentämiseen! Kiinnittämällä huomiota liikkumisen valintoihisi ja suosimalla kestäviä kulkumuotoja teet Äänekoskelle merkityksellisiä ympäristö- ja hyvinvointitekoja.

Kestävä liikkuminen:

- Kävely
- Pyöräily
- Joukkoliikenne
- Kimppakyydit
- Yhteiskäyttöajoneuvot
- Taloudellinen ajo sekä sähkö- ja biopolttoainekäyttöiset ajoneuvovalinnat

Vaihtoehtoisesta normaaliin

Paikasta toiseen siirtyminen on usein hyvin rutinoitunutta tavan mukaan toimimista, eikä vaihtoehtoisia liikkumisen muotoja tai niistä saatuja hyötyjä tule useimmiten ajatelleeksi. Erilaiset kestävästi liikkumisen muodot tarjoavat kuitenkin runsaasti mahdollisuuksia helppoihin, turvallisiin ja sujuviin tapoihin liikkua. Kannustammekin siis jokaista äänekoskelaista haastamaan itseään pohtimaan omia liikkumisen käytäntöjään ja kokeilemaan uusia, kestäviä liikkumistapoja!

Tutki ja yhdistele uteliaasti eri liikkumistapoja ja ketjuta matkoja, jolloin voit nauttia monipuolisen liikkumisen hyödyistä parhaiten. Miksipä ei aurinkoisena kesäpäivänä vaihtoehtoisesti taittaisimatkaa lähikauppaan kävellen tai polkisi töihin hikoilematta kunnan tarjoamalla veloituksettomalla sähköpyörällä? Kirjeimpinä talvipakkasina puolestaan bussin valitseminen auton lämmittämisen ja lumesta kaivamisen sijaan saattaa tuntua houkuttelevammalta vaihtoehdolta. Toisinaan myös kimppakyydit voivat tarjota kaivattua juttuseuraa ja yhteisten kokemusten jakamista!

Päästöttömien liikkumismuotojen valitseminen ja ylimääräisten matkojen välttäminen on myös säästöjä tuovaa resurssivii-sautta – kukkarosi kiittää vähentyneistä polttoaine-, huolto- ja ylläpitokustannuksista! Lisäksi pääset nauttimaan puhtaasta ja aidosta äänekoskelaisesta luonto- ja kaupunkiympäristöstä meluttomasti.

Kestävät liikkumisen tavat tukevat sekä sinun että ympäristösi hyvinvointia. Valitsemalla täysin hiilettömän kävelyn tai pyöräilyn voit liikkua lähes täysin veloituksetta, sinun ei tarvitse huolehtia edes bussiaikatauluista. Terveysteen ja hyvinvointiin panostaminen ei siis suinkaan vie aikaa, se tuo sitä!

Äänekoskelaista voimaa vahvuuksista

Kestävän liikkumisen suosiminen on meille erityisen helppoa, sillä Äänekosken elinvoimainen luontoympäristö sekä saarelle kasvaneen kaupungin lumous tarjoavat ainutlaatuiset puitteet erilaisille ympäristöä tukeville kestäville liikkumismuodoille. Ainutkertaisen järviluonnon äärellä liikkuminen tuottaa paitsi lumoutuneita ja autuita hurmioitumisen hetkiä, se tukee myös fyysisistä hyvinvointiasi sekä ympäristön kestävyyttä.

Valitsemalla päästöttömiä ja vähähiilisiä liikkumismuotoja osallistut elämään kestävästä Äänekosken tukemiseen – sen terveellisen, turvallisen ja hyvinvoivan Äänekosken, jossa on miellyttävä liikkua!

Älykkäästi Äkilähdöllä!

Hyödyntämällä Äänekosken joukkoliikennettä, Äkilähtöä, teet kestävästä elämästä ja vihreästä tulevaisuudesta tukevan teon. Joukko- ja kaupunkiliikenteen lisäksi Äänekosken kaupunki tarjoaa monipuolisia, jokaisen kuntalaisen joustavaa liikkumista tukevia paikallis- ja palveluliikenteen vuoroja sekä kyläbussin. Joukkoliikenteen käyttö mahdollistaa myös kenties tärkeän hengähdystauon kiireen keskelle, jolloin sinun ei tarvitse huolehtia muusta liikenteestä. Äimisty Äkilähdöstä – voit nauttia kestävästä liikkumisesta vaivattomasti, samalla liikenneturvallisuuksi edistään!

Yhteistä kestävyttä

Joukkoliikenne ei suinkaan ole ainoa kestävää liikkumista tukeva yhteisen matkanteon muoto. Myös yhteiskuljetukset ja kimpppydit tarjoavat tehokkaan ja päästöjä merkittävästi vähentävän liikkumistavan. Erityisesti samaan suuntaan kulkevien ajomatkojen taittaminen yhdessä esimerkiksi työ- tai harrastusporukan kanssa on vaikuttava, yhteisöllistä osallisuutta lisäävä ilmastoteko. Lisäksi internetissä ja sosiaalisessa mediassa on tarjolla runsaasti kimpppakyytiryhmiä, joita kannattaa hyödyntää!

Piggy Baggy
KIMPPAKYYTI

Tutustu Äänekosken uuteen ympäristövastuullisuutta edistävään kimpppakyytipalveluun PiggyBaggyyn! Palvelu sopii erityisesti sinulle, mikäli asut joukkoliikennealueen ulkopuolella. PiggyBaggyssa voit tehdä sekä kyytipyyntöjä että -tarjouksia. Mikäli ehdotettu reitti ja aikataulu sopivat suunnilleen yhteen omien suunnitelmiesi kanssa, voit ehdottaa kyytiä. Näet myös bensakustannukset erikseen jokaisesta ilmoituksesta. Kestävyyden lisäksi voit nauttia liikkumisesta turvallisesti, sillä palvelu vaatii tunnistautumista. Palvelu tarjoaa suunnitelmiisi sopivia ja joustavia, kestävää liikkumista tukevia kimpppakyytejä sekä uusia kohtaamisia! Löydät PiggyBaggyn osoitteesta www.kimppakyydit.com

Edistä kestävää elämää etäilemällä!

Työmatkaliikenne muodostaa huomattavan osan yksityisautoilun tieliikennepäästöistä. Valitsemalla etätyöskentelyn mahdollisuuksien mukaan vähennät tieliikenteen päästöjä sekä edistät Äänekosken ympäristön elinvoimaa. Etätyöskentelyn lisäksi erilaiset etäpalvelut tarjoavat mahdollisuuksia tukea vähähiilistä tulevaisuutta osana pienempiä tieliikennepäästöjä. Voit hyödyntää esimerkiksi erilaisia kauppakassi- ja verkkokauppapalveluita, minkä lisäksi useimmat virasto-, kuten pankkiasiat on mahdollista hoitaa joustavasti verkossa ilman tiukkoihin aukioloaikoihin ehtimistä. Käytä siis korvaavia etäpalveluita silloin, kun se on sinulle mahdollista. Vähentämällä turhaa tieliikennettä edistät kestävää elämää sekä säästät aikaa.

- *Vinkki! Tutustu kaikille avoimeen ja maksuttomaan etätyötila ÄäneHubiin!*

Ympäristön lisäksi etätyönteko ja etäpalveluiden hyödyntäminen voivat olla myös omaa hyvinvointiasi edistävä teko. Aika on tärkeä resurssi, jota jokaisen meidän tulisi vaalia – etäilemällä voit hyödyntää eri lokaatioiden välillä siirtymiseen kuluvan ajan sinulle merkityksellisiin, onnellisuuttasi lisääviin asioihin!

Keskity kestävään autoiluun

Aina täydellisen päästöttömän tai vähähiilisen liikkumistavan valinta ei ole kuitenkaan mahdollista tai edes realistista. Arjen rutiinit ja liikkumisen käytännöt ohjaavat liikkumista, ja toisinaan yksityisautoilu näyttäytyykin ainoana käyttökelpoisena liikkumismuotona. Yksityisautoilu voi olla kuitenkin myös kestävää; voit lisätä autoilusi kestävyyttä ajamalla taloudellisesti, jolloin säästät sekä lompakkoasi että ympäristöäsi. Kestävässä ja taloudellisessa yksityisautoilussa kiinnitä mahdollisuuksien mukaan huomiota erityisesti ajoneuvovalintoihin: suosi sähköllä ja biopolttoaineella toimivia autoja, jotka tukevat omia käyttö-

tarkoituksiasi. Auton käytön tarkoituksen huomioiva, mahdollisimman uusi, pieni ja vähäpäästöinen auto on sekä ympäristön että säästöjesi kannalta kestävin valinta. Taloudellisen ajotavan omaksumalla voit vaikuttaa lisäksi ympäristökuormaan.

- *Auton energiankulutukseen ja kustannuksiin vaikuttamalla tai vaihtoehtoisesti yhdistämällä autoilun joukko-liikenteeseen voit tehdä vaikuttavia ilmasto- ja ympäristötekoja.*

Kuluttamisesta rikastamiseen – Näin teet kestäviä kulutusvalintoja!

Sinulla, äänekoskelainen, on erilaisten tuotteiden ja palveluiden kuluttajana mahdollisuus tehdä vaikuttavia ilmastotekoja. Oletko koskaan ajatellut, että tuotteesta tai palvelusta maksettava hinta ei ole vain rahaa? Tuotteen tai palvelun hinta käsittää rahallisten kustannusten lisäksi myös niiden valmistamiseen, käyttöön ja käytöstä poistoon liittyvät ympäristövaikutukset. Toisinaan meidän olisi siis syytä kysyä itseltämme paljonko tämä tuote tai palvelu maksaa sen sijaan, että kysyisimme, mikä on tämän tuotteen tai palvelun hinta.

Usein saatamme unohtaa, että kaikki materiaali, mitä kulutamme, tulee luonnosta. Täydellisen ekoelämän ja kuluttamattomuuden tavoittelu ei kuitenkaan ole realistista, ja arjen kulutusvalinnat ovat usein rutinoituneita, automatisoituneita ja ostamista ohjaa tavanomaisuus. Jokaisen meistä on kuluttettava elääksemme, mutta mahdollisimman hyvää ja kestäväää äänekoskelaista elämää tukevat kulutusvalinnat ovat helppoja, vaivattomia ja nopeita toteuttaa!

Sekä ruuan että tavaroiden ja palveluiden kuluttaminen muodostavat merkittävimmän osan Äänekosken kasvihuonepäästöistä. Erilaisten hyödykkeiden, tuotteiden ja palveluiden kuluttaminen ovat kuitenkin sellaisia päästölähteitä, joihin yksittäinen kuntalainen voi helpoiten vaikuttaa. Ekotehokas ja resurssiviisas kuluttaminen tarkoittaakin ennen kaikkea omien kulutustottumusten tarkastelua ja tietoisiksi tekemistä sekä omaan elämäntilanteeseen parhaiten ja vaivattomammin soveltuvien kestäväää elämää tukevien pienten kulutusvalintojen tekemistä. Siinä missä kestävä kuluttaminen tarkoittaa toiselle hieman etukäteissuunnittelua ja heräteostosten välttämistä, toiselle se voi merkitä sähkölaitteiden uusimista viimeisimpiin, energiaa tehokkaammin säästävämpiin malleihin.

Kokonaiskulutuksen vähentäminen sekä ylikuluttamisen välttäminen ovat vaikuttavimpia avaimia kestäväään kuluttamiseen. Erityisesti ostaminen todelliseen tarpeeseen sekä halun ja tarpeen välisen suhteen pohtiminen auttavat omien kulutustottumusten vähittäistä muuttamista kestävämmiksi ja yhteistä ympäristövastuuta tukeviksi.

Miten voin tehdä kestäviä kulutusvalintoja?

- Valitse elämää, käyttöä ja ympäristöä kestäviä tuotteita lyhytikäisten kertakäyttötuotteiden sijaan
- Suosi lähellä tuotettuja tai paikallisia tuotteita ja palveluita – ekotehokkuus paranee, mikäli tuottaja ja kuluttaja ovat mahdollisimman lähellä toisiaan
- Valitse mahdollisuuksien mukaan luomu- ja satokausituotteita
- Kiinnitä huomiota tuotteiden ympäristömerkintöihin

Lopulta hieman pienemmän kulutuksen, tai mahdollisesti jopa vapaaehtoisen vaatimattomuuden, myötä vähentäminen ja luopuminen menettävät merkityksensä, ja esiin nousee saaminen. Voit saada hieman pienemmällä siis enemmän – enemmän vapaa-aikaa ja varallisuutta, mutta ennen kaikkea uutta merkityksellisyyttä elämäsi vastuullisen kuluttamisen myötä.

Syntymätön jäte, paras jäte!

Kierrätys nousee useimmiten mieleen ensisijaisena ajatuksena pohdittaessa jätettä. Ilmaston ja ympäristön kestävyys kannalta merkittävin vaikutus on kuitenkin syntyvän jätteen määrällä eli sillä, kuinka paljon jätettä muodostuu. Resurssiviisaassa, kestävässä elämässä tukevassa ajattelussa huomio tulisi kiinnittää ensisijaisesti jätteen syntymisen ehkäisyyn ja sen määrän vähentämiseen.

Vaikka tuotteen käytöstä poistaminen voidaan tehdä ympäristön kestävyys kannalta järkevästi ja kiertotaloudellisesti, jätteen käsittely vaatii ympäristöä kuluttavaa energiaa. Tuotteita hankkiessa ja ostopäätöksiä tehdessä ympäristön kannalta merkittävin ratkaisu olisi tarkastella ostettavaa hankintaa myös jätteenä – tällöin kulutuksen vähentäminen tarkoittaa automaattisesti myös pienempää määrää jätettä! Omien kulutustottumusten tarkastelu sekä niiden muuttaminen pienin arjen askelin ovat lopulta vaikuttavimpia ilmastotekoja kohti yhteistä, hyvinvoivaa ja elämää kestävästä Äänekoskesta.

- *Mahdollisimman vähäjätteinen arki on paitsi ympäristön, mutta myös taloutesi kannalta kestävin ratkaisu. Mitä vähemmän kotitalousjätettä syntyy, sitä pienemmät keräysastiat tarvitset! Lisäksi tyhjennysvälejä voi harventaa, mikä lisää vähäjätteisyyden edullisuutta.*

Tuotteen elinkaarta pidentämällä voit kuntalaisena vaikuttaa merkittävästi paikalliseen kestävyys. Korjaaminen ja huoltaminen ovat avainasemassa mahdollisimman vähäjätteisessä arjessa. Ennen tavarain tai muun hyödykkeen roskiin heittämistä kannattaa myös pohtia, voisiko tavara olla jollekin toiselle henkilölle tarpeellinen tai käyttökelpoinen, mahdollisesti jopa arvokas!

Kun jätettä ja omaan käyttöön kelpaamatonta materiaalia muodostuu, voit kuntalaisena vaikuttaa ylijäävän materiaalin tehokkaaseen ja ympäristöystävälliseen jatko-työstämiseen. Jätteiden lajittelu on heti jätteen ja kuluttamisen vähentämisen jälkeen merkittävin ympäristöteko, jolla voit vaikuttaa koko kaupunkimme hyvinvointiin. Mikäli tuote ei sellaisenaan kelpaa uuteen käyttökiertoon seuraavalle käyttäjälle, kierrätä se asianmukaisesti. Kiinnitä huomiota erityisesti sellaisten tavaroiden käytöstä poistoon, jotka eivät ole jokapäiväisiä poisheitettäviä.

Voit tarkistaa helposti kaupungin ja jätehuollon oppaista ajan-kohtaiset kierrätysohjeet. Hyödynnä myös Sammakkokankaan ja Rinki-ekopisteen pakkausjätteiden keräyspisteitä sekä tutustu paikallisen korttelikierrätyksen mahdollisuuksiin!

Lajittelemalla jätteen asianmukaisesti oikeisiin keräysastioihin teet vaikuttavaa ilmastotyötä sekä ennen kaikkea lisää paikallista kestävyyttä. Äänekoskelaisen kestävä elämän ja elinvoimaisen kaupunki- ja luontoympäristön mahdollistava jätehuolto on erottamaton osa hyvinvoivaa Äänekoskea – huolehtimalla jätteiden lajittelusta tuet siis myös arvokasta äänekoskelaista ympäristöalan työtä!

Miten voin vaikuttaa jätteen syntymiseen?

1. Pysähdy miettimään jokaista ostopäätöstä tehdessäsi, ostanko tuotteen tarpeeseen sekä muista ostettavan tavaran merkitys myös ympäristöä kuluttavana jätteenä. Tarkastele myös vaihtoehtoisia käyttötapoja: Voisinko mahdollisesti lainata tai vuokrata kyseisen tuotteen ostamatta sitä?
2. Pyri pidentämään tuotteen käyttöikää: huolla ja korjaa!
3. Pohdi ja kysy ennen tuotteen omasta käytöstä poistamista, voisiko joku muu henkilö tarvita kyseistä tavaraa.
4. Kierrätä ja lajittele käytöstä poistettu tavara ohjeistuksen mukaisesti.

- *Uskomme, että jäte-sana on tulevaisuuden äänekoskelaisille täysin tuntematon!*

Omistamisesta yhteiseen talouteen

Kuluttaminen kuluttaa ympäristöä myös kirjaimellisesti. Kulutuksen vähentäminen onkin merkittävin ja vaikuttavin kestävä elämää tukeva ympäristöteko, johon sinä voit kuntalaisena osallistua tukemalla äänekoskelaista kiertotaloutta. Kiertotaloudella tarkoitetaan tuotteen, tavaran tai muun hyödykkeen elinkaaren pidentämistä muuntamalla. Kiertotalous onkin kuin suljettu kehä, jossa uusia tuotteita tuotetaan – ja siis ostetaan – yhä vähemmän.

Tällöin tavaran elinkaari ei pääty roskeen heittämiseen, vaan kaikki käytöstä poistettu materiaali hyödynnetään uudelleen. Kiertotalous on avaintekijä myös äänekoskelaisessa kestävä elämässä tukevassa hyvinvoinnissa, sillä se mahdollistaa elinvoimaisen talouden ilman ympäristön monimuotoisuuden köyhdyttämistä. Lopputuloksena saamme kokea hiilineutraalin, luonnon monimuotoisuutta tukevan, kiertotaloudellisen ja ennen kaikkea elämää kestävä Äänekosken!

Kuntalaisena teet vaikuttavaa ilmasto- ja ympäristötyötä toimimalla osana äänekoskelaista kiertotaloutta kiinnittämällä huomiota jokapäiväisiin arjen valintoihin. Tarkastelemalla omia kulutustottumuksiasi ja pohtimalla mahdollisuuksia vähentää omaa kuluttamista edes hieman, lajittelemalla roskat niille kuuluviin keräysastioihin sekä korjaamalla, käyttämällä uudelleen ja lainaamalla teet kestävä elämän kannalta merkityksellisiä tekoja.

- *Jokaisen äänekoskelaisen arjen valinnat muodostavat kiertotalouden pohjan.*

Myös jakamistalous on kiinteä osa äänekoskelaista kiertotaloutta. Resurssiviisaassa jakamistaloudessa erilaisten tuotteiden ja palveluiden käyttö tapahtuu yhteisesti, jolloin käytöstä tulee omistamista tärkeämpää. Jakamis- ja yhteistalous vähentävät myös uusia hankintoja, jolloin ympäristökuormitus madaltuu merkittävästi. Jakamistaloutta voidaan toteuttaa niin pienesti kuin isostikin, lähellä ja kaukana. Esimerkiksi naapurien yhteisessä käytössä olevat puutarhakalusteet, Facebookin paikalliset osto ja myynti -palstat, yhteiskäyttöautot sekä kirjastopalvelut ovat esimerkkejä kestävästä elämästä tukevasta yhteisomistajuudesta. Ympäristö- ja taloudellisten säästöjen lisäksi jakamistalous sisältää tärkeitä sosiaalisia merkityksiä myös äänekoskelaiselle yhteisöllisyydelle ja yhteiselle osallisuudelle.

Lue lisää kiertotaloudesta ja äänekoskelaisesta kaupunkiyhteisöllisestä osallisuudesta oppaan Piilolanniemen yhteisöpuutarha, sivulta 24! Sekä seuraavasta linkistä:

<https://www.aanekoski.fi/asuminen-ja-ymparisto/kestava-kehitys/toimiva-kaupunkiyhteiso/yhteisopuutarha>

Pienin askelin, suurin harppauksin

Kiinnittämällä huomiota omaan kuluttamiseesi et tee vain omaa talouttasi ja lähiympäristöäsi säästäviä ilmastotekoja, vaan jokainen arjen osto- ja kulutusvalintasi ohjaavat myös valmistajia ja palveluntuottajia. Tekemällä ympäristön kannalta merkityksellisiä kulutuspäätöksiä viestit tuottajille ostotarpeistasi, jolloin voit vaikuttaa kestävyyslähellä ja kaukana. Lisäksi kulutusvalintoillasi on myös sosiaalisia vaikutuksia, ja kestävästä elämästä tukevalla kuluttamisella voit edistää kaikille kuluttajille toteutuvaa tasa-arvoa sekä edistää sosiaalisia oloja. Vähitellen kestävä kuluttaminen ja kiertotaloudellinen ajattelu muodostuvat uudeksi normaaliksi, jossa jokaisella ihmisellä on mahdollisuus tehdä

elinympäristömme ja maapallomme hyvinvointia lisääviä kulutusvalintoja myös tulevaisuudessa.

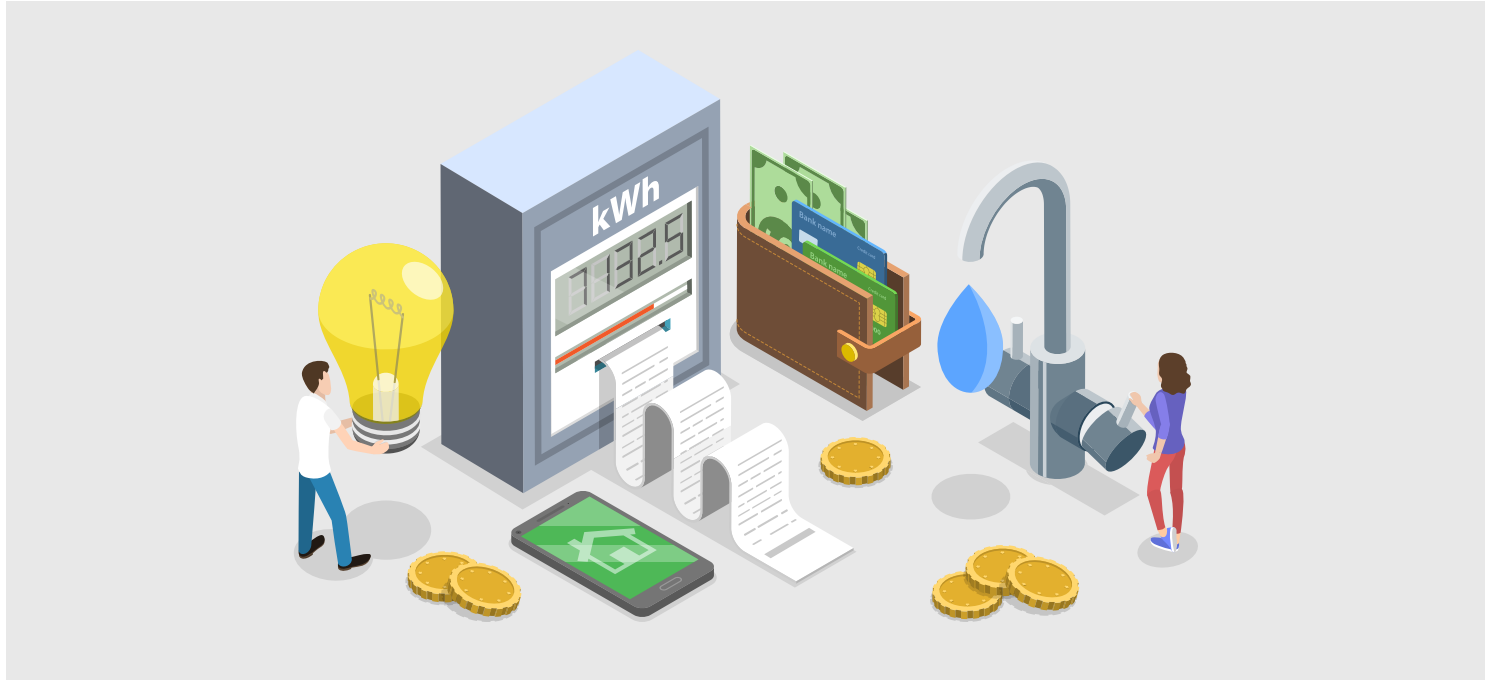
- *Vaikuta siis valitsemalla ja tue luonnon elinkiertoa vähentämällä kuluttamista. Kuluttamisesta rikastamiseen!*

Energiankulutus on Äänekosken suurin yksittäinen päästölähde, josta erityisesti öljylämmityksen ilmastovaikutukset ovat huomattavia. Terveellisen, turvallisen ja viihtyisän äänekoskelaisen

Kiertotalouden toimintamalli.

Energiatehokas elämä – Selvitä, säädä, säästä!

kaupunkiyhteisön sekä hyvinvoivien äänekoskelaisten kannalta energiatehokkuus on vaikuttava osa hyvää, elämää kestäväää äänekoskelaisuutta. Omaan energiankulutukseen tutustuminen sekä arjen asumis- ja energiakäytäntöjen tarkastelu ovat avainasemassa tämänhetkisen ja tulevaisuuden elinvoimaisen ympäristövastuullisen Äänekosken turvaamiseksi.

Energiatehokkuus tukee myös vähähiilisyttä ja on osa vaikuttavia ilmasto- ja ympäristötekoja. Energiansäästö on erityisen tärkeää myös energian riittävyyden kannalta erityisesti ääri- ja

poikkeustilanteissa sekä ennakoimattomissa tulevaisuuden muutoksissa. Lisäksi energian hinnan ja saatavuuden vaihtelevuus kannustaa varautumaan ja säästämään jo varhain – tämä tuo turvaa sekä mielelle että taloudelle.

- *Pienet asumistottumusten ja energiankäytön muutokset ovat merkityksellisiä elämää kestävään ja energiatehokkaan Äänekosken kannalta!*

Tehosta tilankäyttöä

Kiinnitä huomiota asumisratkaisuihin ja pohdi asumisesi tilatehokkuutta. Valitse elämäntilanteen mukaisia asumisen muotoja ja ratkaisuja sekä pyri välttämään hukkaneliöitä. Omia asumisesi tarpeita ja haluja kannattaa pohtia jo ostovaiheessa. Tilatehokkaampi asunto tarkoittaa paitsi edullisempaa ostohintaa, myös säästöä elinkustannuksissa! Sisätilojen lämmitys on yksi eniten energiaa vievistä ja ympäristöä kuluttavista tekijöistä, jolloin pienempi elintila tuntuu huomattavasti myös lompakossasi.

Energiankulutuksen ja ympäristövastuullisen, kestävä elämän kannalta myös asuinrakennuksen eristykseen ja tiivistykseen kannattaa kiinnittää huomiota. Lisäeristyksen tarpeen ja mahdollisuuksien pohtiminen sekä ikkunoiden ja ovien tiivistäminen tai vaihtaminen uusiin ovat vaikuttavia tekoja sekä asumismukavuudellesi, taloudellesi että ympäristöllesi. Asumisen energiatehokkuuden kannalta erityisen tärkeää on myös huoltaa, tarkistaa ja ylläpitää asuintilasi energiankulutusta säännöllisesti.

Ennen kaikkea – ennakoi. Esimerkiksi vanhat sähkö- ja lämmitysratkaisut kannattaa päivittää ajoissa uudempiin, ympäristöystävällisiin ja energiatehokkaisiin valintoihin. Myös sähkön hinnan ja saatavuuden muutoksiin ja vaihtelevuuteen varautuminen onnistuu parhaiten silloin, jos oman energiankulutuksen tarkastelu, säätäminen ja mukauttaminen ovat mahdollisimman helppoja toteuttaa esimerkiksi automatisoiduilla ratkaisuilla.

Asumisen ratkaisuja pohdittaessa myös piha- ja ulkotilojen hyödyntäminen luonnon monimuotoisuutta tukevaksi tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia kestävä ja hyvinvoivan äänekoskelaisen elinympäristön edistämiseen. Sadeveden hyötykäyttö, erilaiset ekologiset rakentamisen mahdollisuudet kuten viherkatot sekä kaupunkiviljely ja luontopihat tukevat resurssiviisaana ja käytännöllisenä ilmastotekona elinvoimaista ympäristöä sekä vahvistavat äänekoskelaista, elämää kestävää kaupunkiyhteisöä!

Lämmitä mieltäsi, älä ilmastoa

Lämmitys on ympäristön kestävyuden kannalta merkittävä päästölähde Äänekoskella. Erityisesti öljylämmitys tuottaa suuria ilmastoa ja ympäristöä köyhdyttäviä vaikutuksia. Öljylämmityksen korvaaminen kestävällä uusiutuvaa energiaa hyödyntävillä vaihtoehdoilla onkin merkittävä ekotehokkuutta lisäävä ilmastoteko. Mikäli sinulla on käytössäsi öljylämmitys, tiedustele kunnalta valtion tukemia vaihtoehtoja öljylämmitykselle – voit saada valtion tukea jopa 4000 euroa lämmitysmuutosi vaihtamiseen!

Myös sähkölämmityksen korvaaminen maalämpöpumpulla kaukolämpöverkoston ulkopuolella olevissa rakennuksissa edistää resurssitehokkuutta. Mikäli asut taloyhtiössä, sinun kannattaa tiedustella taloyhtiösi mahdollisuuksia energiakestäviin lämmitysratkaisuihin. Ilma- ja maalämpöpumput ovat kestävä äänekoskelaisen elämän kannalta vaikuttavimpia lämmönlähteitä, jolloin pystyt hyödyntämään parhaiten oman ympäristösi ja tonttisi resursseja kestävästi!

Myös ilmanvaihtoon kannattaa kiinnittää huomiota. Vältä turhaa samanaikaista viilennystä ja lämmitystä; esimerkiksi talvella nopea ristivetoinen tuuletus tai saunan poistoilmaventtiilin sulkeminen saunaa lämmittäessä ovat energiaa ja rahaa säästäviä ympäristötekoja. Tehosta ilmanvaihtoa vain tarvittaessa esimerkiksi silloin, jos tilassa on runsaasti ihmisiä samaan aikaan. Voit myös hyödyntää ilmanvaihdon säädettäviä aikaohjauksia, jolloin energiaa säästyy automaattisesti!

Hukkalämmön merkitys energiankulutuksessa voi olla huomattava. Pyri välttämään hukkalämpöä huomioimalla huonelämpötilat. Omia asumistottumuksia kannattaa pysähtyä pohtimaan, sillä jo lattialämmityksen säätäminen sellaisissa huoneissa, joilla on vain vähän käyttöä, auttaa sinua toimimaan resurssiviisaasti oman taloutesi ja ympäristön hyvinvoinnin kannalta. Asuintiloista myös esimerkiksi makuuhuoneen lämpötilan alentaminen ei säästä pelkästään energiaa, vaan parantaa myös untasi ja lopulta tuo lisäresursseja päivääsi! Myös mökkilämmityksessä kiuvanapitolämmityksen suosiminen on edullista sekä taloudellesi että ympäristöllesi.

Säästä sähköllä!

Omien energiankäytön tapojen ja käytäntöjen tietoiseksi tekeminen ovat ensiaskeleita ympäristövastuullisessa ja hyvinvovassa kestävässä elämässä. Seuraamalla omaa sähkökäyttöä esimerkiksi sähköyhtiön tarjoamilla sähkönkulutuksen e-seurantapalveluilla voit tarkastella omaa sähkönkulutustasi helposti. Voit tiedustella myös sähköseurantaan tarkoitettuja lukijoita lainaksi sähköyhtiöltäsi – tällöin olet perillä energiankulutustasi sekä osallistut yhteistalouteen!

Eryteisesti sähkölaitteiden energiatehokkuuteen huomion kiinnittämisellä on merkittävä vaikutus kulutussähkön päästöjen sekä sähkölaskujesi pienentämiseen. Valitse mahdollisimman energiatehokkaita kodinkoneita uusia hankittaessa. Lisäksi kytke myös viihde- ja elektroniikkalaitteet pois päältä, kun ne eivät ole aktiivisessa käytössä. Sähkönkulutus kannattaa puolestaan keskittää aamun ja illan korkeimpien käyttötuntien ulkopuolelle sekä viikonloppuun – tällöin voit auttaa kaupunkiasi sähköjärjestelmän tasapainon ylläpitämisessä. Sinulla on kuntalaisena mahdollisuus vaikuttaa lämmönjakeluhäiriöihin välttämällä suuritehoisten energialaitteiden käyttöä erityisesti kovilla ja kiviillä talvipakkasilla.

Pienet arjen käytäntöjen ja tapojen muutokset ovat kaikista merkityksellisimpiä myös energiankulutuksen kannalta. Esimerkiksi valaistuksessa led-valaisimien suosiminen, luonnonvalon hyödyntäminen sekä käyttötarkoituksen mukaan valitut valaisimet ovat resurssiviisasta ja ympäristöystävällistä, asumismukavuuttasi parantavaa energiatehokkuutta. Myös jääkaapin ja pakkastimen säilytyslämpötiloihin kannattaa kiinnittää huomiota ja säätää niitä tarvittaessa säilötyn ruokamäärän mukaan.

Myös oman vedenkulutuksen tarkastelu ja muuttaminen on nopea ja vaivaton keino, jolla voit vaikuttaa sähkölaskusi suuruuteen sekä ympäristösi monimuotoisuuteen. Omien veden-

käyttötapojen tiedostaminen ja esimerkiksi hanan sulkemisen tietoinen opettelu hampaita tai hiuksia pestessä säästävät merkittävästi vettä sekä siten veden lämmitykseen käytettävää sähköä. Myös vesivaraajan lämpötilaa ja vedenpainetta voi säätää matalammaksi. Oman kotitalouden vedenkulutusta kannattaa seurata säännöllisesti paitsi kestäväää elämää tukevan energiansäästön, mutta myös erilaisten vuotojen huomaamiseksi. Pyykkiä pestessä kannattaa suosia täysiä koneellisia ja matalampia pesulämpötiloja – lopputuloksena vähemmän pyykkäystä, pitempää käyttöikää ja yhtäläistä puhtautta!

Myös saunomistapoihin kannattaa kiinnittää huomiota. Voisiko tänä viikonloppuna saunoa kenties yhdessä koko perheen tai läheisten kesken tai mahdollisesti hyödyntää yleissaunoja? Mikäli sinulla on esimerkiksi kuntosalijäsenyys, kuntosalien sauna- ja suihkumahdollisuuksia suosimalla voit vähentää kotisi energiankulutusta.

Vaikuttavia ilmastotekoja ja merkityksellisiä kokemuksia yhteisöllisestä osallistumisesta

Meille Äänekoskella sinun, kuntalaisesi, hyvinvointi ja hyvä elämä ovat kaupunkimme tärkein tavoite ja päämäärä. Hyvän elämän turvaaminen on myös kiinteä osa vaikuttavia, kestäväää elämää tukevia ilmastotekoja. Hyvinvoiva kaupunkiympäristö tarkoittaa meille ennen kaikkea hyvinvoivia kuntalaisia ja yhteisen osallisuuden mahdollisuuksia. Haluamme, että jokainen äänekoskelainen tunnistaa oman merkityksellisyytensä ja tarkeytensä osana äänekoskelaista kestäväää elinvoimaa. Luomme yhdessä kaupunkiyhteisön, jossa positiivisia äänekoskelaisten yhteyksiä tuetaan luottamuksen ja vuorovaikutuksen avulla. Lisäksi voimme yhdessä mahdollistaa jokaiselle äänekoskelaistelle hyvän elämän, kestävät turvaverkostot ja kuulluksi tulemisen mahdollisuuden osana aitoa yhteisöllisyyttä.

Äänekoskella on merkittävä rooli ainutlaatuisena keskisuomalaisena kaupunkiyhteisönä, jonka tärkeä osa sinä olet. Myös sinun osallistumisesi hyvää äänekoskelaista elämää tukevaan ilmastotyöhön on siis ratkaisevaa. Voit omalla toiminnallasi lisätä kaupunkimme ympäristötekojen vaikuttavuutta merkittävästi! Sinulla on asukkaana monipuolisia mahdollisuuksia vaikuttaa ja osallistua äänekoskelaiseen hyvään elämään.

Voimme yhdessä osallistaa jokaista kuntalaista kestäväää elämää tukeviin, ilmiömäisiin ilmastotekoihin sekä ennen kaikkea ammentaa voimaa äänekoskelaisesta ainutlaatuisesta kulttuuririkkaudesta. Meille äänekoskelaisille hyvä elämänlaatu tarkoittaa ennen kaikkea yhteisöllistä voimaa, jossa yhteisön tuki antaa jokaiselle kuntalaiselle peruspilarit elämään.

- *Osallistu, ehdota, tuo esiin omia ideoita ja ajatuksiasi tai kysy osallistumisen mahdollisuuksista! Annamme äänen sinulle, äänekoskelainen.*

Paikalliset osallistumisen ja vaikuttamisen muodot tarjoavat helpon väylän vaikuttaa oman elinympäristösi kannalta merkityksellisiin asioihin. Äänekoskelaisena sinulla on mahdollisuus osallistua erilaisiin paikallisiin yhteistyömuotoihin ja projekteihin; esimerkiksi erilaiset hankkeet ja projektit, kuten Puuta vai muuta -hanke, ekotukihenkilötoiminta sekä kyläillat ovat aitoa kollektiivista vaikuttamista tarjoavia keinoja kokea aitoa äänekoskelaista yhteisöllisyyttä!

Piilolanniemen yhteisöpuutarha osallistaa kestävään elämään

“...puutarha kutsuu jokaisen äänekoskelaisen matalan kynnyksen yhteisölliseen ja osallistavaan toimintaan!”

Puutarha on koko kaupungin yhteinen luontoperustainen kohtaamispaikka, joka tarjoaa vaikuttavia mahdollisuuksia tutustua lumoavaan ja elämyksellisiin oppimiskokemuksiin tarjoavaan luontoympäristöön.

Piilolanniemen puutarha on ainutlaatuinen, aito ja paikallista yhteisöllisyyttä edustava kohtaamispaikka, jossa jokaisen osallistuminen on merkityksellistä. Puutarha on koko kaupungin yhteinen luontoperustainen kohtaamispaikka, joka tarjoaa vaikuttavia mahdollisuuksia tutustua lumoavaan ja elämyksellisiä oppimiskokemuksia tarjoavaan luontoympäristöön. Yhteisöpuutarha edistää myös kaikkia kuntalaisia yhteenkutsuvaa kestävän ympäristön ja yhteisön Äänekoskea, jossa pienistä arjen toimista muodostuu merkityksellisiä kestävän elämän tekoja. Lisäksi yhteisöpuutarha tuo ainutlaatuisella tavalla näkyväksi kiertotalouden ja kestävän kehityksen mahdollisuuksia osana sosiaalista hyvinvointia lisäävää yhteisöllistä toimintaa.

- *Yhteisöpuutarha kutsuu jokaisen äänekoskelaisen matkan kynnyksen yhteisölliseen ja osallistavaan toimintaan!*

Paikallisen yhteistyön voimin Kuhnamon rantaan rakennettu yhteisöpuutarha tarjoaa jokaiselle asukkaalle mahdollisuuden osallistua vaikuttaviin ja paikallisiin ympäristötekoihin iästä ja elämäntilanteesta riippumatta. Lisäksi puutarhan avulla jokainen asukas, mökkeilijä, ohikulkija tai vaikkapa lomailija voi tutustua lähiruuan ja biotalouden tuotannon mahdollisuuksiin paikallisesti osana monimuotoista luontoympäristön lumoa. Puutarhan avulla voit hyödyntää kuntayhteisöllistä voimaa vastuullisesta lähihyvinvoinnista sekä olla osa paikallista yhteistyöprojektiä ja vaikuttavaa ilmastotyötä!

Piilolanniemen yhteisöpuutarha on merkittäväällä tavalla yhteydessä myös Äänekosken kaupunkistrategiaan, Äänekoski-ilmioon. Äänekoski-ilmio kutsuu jokaisen kuntalaisen osallistumaan ja tekemään vaikuttavia, elinvoimaisen ympäristön sekä aidon äänekoskelaisen kaupunkiyhteisön kestävyyttä lisääviä ilmastotekoja – sellaisia tekoja, joita jokainen äänekoskelainen voi toteuttaa osana koko kaupungin yhteistä kohtaamispaikkaa Piilolanniemessä. Lisäksi puutarha edustaa kaupunkistrategian mukaista osallisuutta, jossa jokaisella asukkaalla on mahdolli-

suus tulla osaksi jotakin yhteisöä. Yhteisöpuutarha kannustaakin jokaista asukasta pienin, paikallisin teoin hiilineutraaliin tulevaisuuteen, joka mahdollistaa kestävän ja hyvinvoivan tulevaisuuden Äänekosken!

- *Lähiympäristön hyvinvointimahdollisuuksien näkyväksi tekeminen, ainutkertaisen luonnonympäristön hyödyntäminen oppimistarkoituksissa sekä äänekoskelaisen yhteisöllisyyden vahvistaminen ovat Elonkierto-yhteisöpuutarhan tärkeimpiä periaatteita.*

Yhteisöpuutarha pyrkii ennen kaikkea tuomaan jokaiselle äänekoskelaiselle näkyväksi oman lähiympäristön hyvinvointipotentiaalin, tarjoamaan uusia vaihtoehtoja toimia kestävää äänekoskelaista elämää tukevasti sekä löytämään uusia paikallisen osallisuuden mahdollisuuksia ja merkityksellisiä kokemuksia. Lisäksi puutarha edustaa konkreettista jakamis- ja kiertotalouden mallia, jossa jokaisen ympäristötoimijan teot tulevat näkyväksi osaksi monimuotoista luonnonympäristöä. Piilolanniemen yhteisöpuutarha on rakennettu erityisesti saavutettavien lähi- ja luontoperustaisten hyvinvointipalveluiden edistämiseksi.

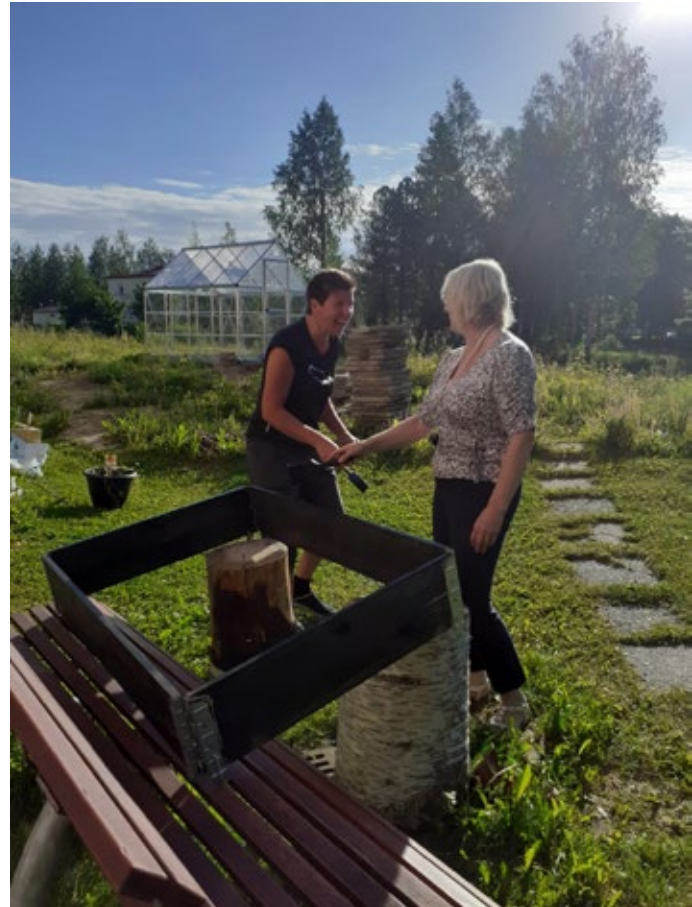
- *Tule yhteisöpuutarhaamme luomaan, tukemaan ja ylläpitämään yhteisöllistä hyvinvointia osana paikallista äänekoskelaista identiteettiä!*

Piilolanniemen yhteisöpuutarha on jaettu erilaisiin osuuksiin, joista jokainen on toiminnallisesti keskenään erilainen. Sosiaalista, kulttuurista, ekologista ja taloudellista kestävyyttä tukeva 1,2 hehtaarin kokoinen, paikallista osallisuutta ja yhteisöön kuulumista lisäävä Piilolanniemen puutarha muodostuu kolmesta osasta: hyöty- ja oppipuutarhasta, pörräispuutarhasta sekä aisti- ja terapiapuutarhasta. Hyöty- ja oppipuutarha on rakennettu oppimisen, kotoutumisen, terapeutin puutarhatoiminnan ja yhteisöllisen ruokatalouden tarpeita tukien, kun taas aisti- ja terapiapuutarha palvelee erityisesti ikäihmisten ja erityisryhmien

hyvinvointia sekä hoivaavaa yhteisötoimintaa. Pörräispuutarhan tarkoitus on puolestaan edistää koko kyläyhteisön luontoyhteyttä, ekologista ymmärrystä sekä kokemuksellista oppimista.

Lisäksi yhteisöpuutarha palvelee erityisesti koulutus- ja kasvatustalouden tarpeita tarjoten ainutlaatuisen keinon tutustua monimuotoiseen luontoympäristöön osana yhteisöllistä oppimista. Puutarha myötäilee erityisesti luontoperäisiä oppimistarkoituksia muun muassa kestävän kehityksen, biologian, yhteiskuntaopin, matematiikan sekä taito- ja taideaineiden opetuksessa. Lisäksi Piilolanniemen puutarha tarjoaa luontolähtöisten oppimismenetelmien mahdollisuuksia tutustua lähiruuan, yhteisöllisen ruokatalouden sekä biotalouden paikalliseen tuotantoon. Ekologisen ymmärryksen edistämisen lisäksi aktiivista ja yhteistä osallisuutta edustava yhteisöllinen puutarhatoiminta soveltuu erinomaisesti myös sosiaali- ja terveyspalveluiden tarpeisiin sekä terapeuttiseen ja työllisyyttä edistävään toimintaan. Lisäksi yhteisöpuutarhan vierellä kulkeva rantaraitti tarjoaa mahdollisuuksia yhteisölliselle virkistytymiselle. Kokonaisuudessaan puutarhan kasvillisuus on valittu ekosysteemin toimintaa tukeväksi, ja sen äänimaailmassa on huomioitu aistillinen luontoyhteys. Puutarha on toteutettu myös esteetöntä liikkumista edistäväksi. Lisäksi yhteisöpuutarha on pyritty säilyttämään mahdollisimman luonnonmukaisena ympäristön monimuotoisuutta edustaen. Tule tekemään elämyksellisiä havaintoja tai vaikkapa hakemaan vinkkejä oman kotipihasi kasvustoon siitä, kuinka myös koskematon ja viimeistelemätön luonnonympäristö voi näyttäytyä visuaalisesti erityisen lumoavana!

- *Yhteisöpuutarha kutsuu koolle jokaisen kuntalaisen osaksi yhteisöllistä osallistamista sekä ainutlaatuista, äänekoskelaisen kulttuuri-identiteetin rikastamaa luontolähtöistä elämyksellisyyttä!*

Näin Äänekoski tukee kestävää elämää

*“Yhdessä luomme
elämää kestävän
ympäristön ja
yhteisön!”*

Meillä on kyky ja halu kannustaa jokaisen äänekoskelaisen terveyttä, hyvinvointia ja ympäristöä tukevaan ainutlaatuiseen, kestäväan äänekoskelaiseen elämään.

Äänekosken kaupunki tekee vaikuttavaa ilmastotyötä!

Äänekoski toimii merkittävänä kestävä elämän edistäjänä ja on sitoutunut useisiin kestävä kehitystä ja hiilineutraaliutta tukeviin toimenpiteisiin. Äänekosken kaupunki on ennen kaikkea kestävä elämän mahdollistajana ja ohjaajana – Äänekosken kestävä ilmastotyön tavoitteena on taata terveellinen, turvallinen ja toimiva tulevaisuus jokaiselle äänekoskelaiselle nyt ja tulevaisuudessa.

Äänekoski tukee ainutlaatuisia ympäristöään kestävästi ja vastuullisesti muun muassa vähentämällä ympäristökuormitusta, suosimalla kestävä ja ekologista rakentamista sekä vahvistamalla toimivaa ja reilua kiertotaloutta. Lisäksi Äänekoski edistää asukkaidensa hyvää ja kestävä elämää terveellisellä, turvallisella, viihtyisällä ja tasa-arvoisella elinympäristöllä sekä aidolla ja kuntalaisia osallistavalla vuorovaikutuksella. Äänekoski tukee erityisesti kaupungin elinvoimaa ja jokaisen äänekoskelaisen hyvää elämää koko kaupunkiyhteisön mukaan ottamalla ja yhteisöllistä osallisuutta tukemalla. Sillä me, äänekoskelaiset, olemme tärkein resurssi kestävä elämän ja hyvinvoinnin turvaamisessa!

Äänekoski kestävien ratkaisujen rakentajana

Äänekoski kestävä ilmastotoimijana on sitoutunut vahvasti hiilineutraaliuteen sekä yhteiseen ympäristövastuuseen. Kestävä elämän periaatteet toimivat myös kaikkea kaupungin toimintaa ohjaavina arvoina. Tavoitteellinen hiilineutraaliuteen tähtäävä ilmastotyö ja sen vaikuttavuuden seuranta ilmenevät kaikessa kunnan toiminnassa päätöksenteon prosesseista ympäristöjohtamiseen, talouteen ja energiatehokkuuteen, hankintoihin, yhdyskuntarakenteeseen ja kaupunkisuunnitteluun, jätahuoltoon, liikkumiseen sekä asukkaiden ja yhteisöjen hyvinvoinnin ja osallisuuden tukemiseen.

Äänekoskella on erityinen kunnia olla ensimmäinen keskiuomalainen kunta Hinku-verkostossa! Hiilineutraaliutta tukevana Hinku-kuntana Äänekoski pyrkii vähentämään kasvihuonepäästöjä 80 % vuoden 2030 loppuun mennessä sekä hyvirtämään loput 20 % uusiutuvalla energialla. Kasvihuonepäästöjä on seurattu Äänekoskella vuodesta 2013 alkaen osana ympäristötavoitteiden vaikuttavuutta.

Äänekosken kaupungin hiilidioksiditasot vuonna 2007, 2019 ja tavoitetaso vuonna 2030.

Paljon on myös jo saavutettu – Äänekoski on ottanut runsaasti askeleita kohti kestäväää hyvinvointia ja vähähiilisyttä osallistamalla useisiin kestäväää kehitystä tukeviin hankkeisiin. Tästä osoituksena toimii muun muassa Vihreä Uusiutuva Äänekoski -hanke, jonka ympäristösuunnitelma kannustaa äänekoskelaisia lisäämään terveydelle ja ympäristölle ystävällisiä, hyvinvointia lisääviä tekoja. Lisäksi Äänekoski on osallistunut energiankäytön vastuullisuuteen ja hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen osana kuntien vuoden 2017–2025 energiatehokkuussopimusta.

Luopumisesta vastaanottamiseen

Ympäristövastuullisuutta, hiilineutraaliutta ja kestäväää elämää tukevat valinnat eivät tarkoita ainoastaan luopumista ja vähentämistä! Kiertotalouteen siirtyminen tarjoaa paitsi uusia toimintamahdollisuuksia ja ekologista kestävyttä edistäviä innovaatioita, mutta myös kokemuksellista ja ainutlaatuista äänekoskelaista yhteisöllisyyttä. Lopulta kiertotalouteen siirtymisessä onkin kyse hyvinvoinnin parantumisesta – riittävän elintason saavutettua keskittyminen elämänlaadun parantamiseen mahdollistuu.

Äänekoski kannustaa hiilineutraalisti resurssiviisaaseen ja kiertotaloudelliseen kuntalaisuuteen muun muassa seuraavin toimenpitein:

- Aktiivinen, osallistava ja kestäväää elämään kannustava, alueelliset erityispiirteet huomioiva aito ja yhteisöllinen vuorovaikutus
- Asukkaiden ja ilmaston hyvinvointia tukeva ympäristökasvatus sekä kestävien kulttuuri- ja liikuntapalveluiden edistäminen
- Asukkaiden hyvinvointia ja elinvoimaa tukeva reilu ja tehokas kiertotalous sekä jätteen minimoiminen
- Kestäväää kulutukseen ja elinkaariajatteluun kannustava, resurssiviisautta ja ympäristötietoisuutta lisäävä viestintä
- Monimuotoinen ja terveyttä korostava luontotyö, vesistöistä huolehtiminen ja kestävään ruokailun tukeminen
- Vähäpäästöisyyttä tukeva liikennesuunnittelu ja tieliikenteen kokonaispäästöjen puolittaminen vuodesta 2005
- Paikallista vaikuttamista ja kollektiivista kestävyttä tukevat yhteistyön mahdollisuudet, kuten Ekotukitoiminta, Elonkier-to-yhteisöpuutarha ja Puuta vai muuta -hanke
- PK-yritysten kestävään kehityksen ja kiertotalouden mahdollisuuksien vahvistaminen

Meillä on kyky ja halu kannustaa jokaista äänekoskelaista hyvinvointia ja ympäristöä tukevaan ainutlaatuiseen, kestäväää äänekoskelaiseen elämään – **Yhdessä luomme elämää kestävään ympäristön ja yhteisön!**

Näin teet kestäviä arjen valintoja – terveytesi, lompakkosi ja ympäristösi kiittävät!

Suosi resurssiviisaita ruokavalintoja

- Korvaa osa lihasta kasviksilla, palkokasveilla tai esimerkiksi proteiinipitoisella viljalla, kuten kauralla. Voit myös pohtia, voisiko syödyn punaisen lihan määrää vähentää tai voisiko sitä syödä hieman harvemmin. Valitse maitotuotteiden sijaan soija- tai kaurapohjaisia valmisteita. Suosi myös öljyjä, kasvi-margariineja, pähkinöitä ja siemeniä ruuanlaitossa monipuolisesti. Kiinnitä huomiota lähi-, satokausi- ja luomutuotteiden valintaan mahdollisuuksien mukaan. Voit myös osallistua itse ruuan tuottamiseen paikallisen viljelyn keinoin!
- Vältä ruokahävikin syntymistä etukäteissuunnittelulla sekä hyödyntämällä ylijäämäruoka esimerkiksi seuraavana päivänä. Voit myös pakastaa vanhentuvia tuotteita tai tehdä annoksia valmiiksi pakkaseen.

Vähennä ympäristökuormitusta valitsemalla kestäviä liikkumistapoja

- Valitse kestäviä ja vähähiilisiä tai täysin päästöttömiä kulku- ja liikemoduuleja: kävele ja pyöräile, suosi joukkoliikennettä, kimpakyytejä tai yhteiskäyttöajoneuvoja sekä omaksi taloudellinen ajotapa. Kiinnitä huomiota mahdollisuuksien mukaan myös sähkö- ja biopolttoainekäyttöisten ajoneuvojen valintaan.
- Tutustu Äänekosken uuteen ympäristövastuullisuutta edistävään kimpakyytipalveluun PiggyBaggyyn!
- Tutki ja yhdistele uteliaasti eri liikkumistapoja ja ketjuta matkoja, jolloin voit nauttia monipuolisen liikkumisen hyödyistä parhaiten. Vähennä myös turhaa tieliikennettä välttämällä ylimääräisiä matkoja.

Kuluta kestävästi ja resurssiviisaasti

- Vähennä kokonaiskulutustasi ja osta vain todelliseen tarpeeseen. Pohdi, voisitko ostamisen sijaan hyödyntää esimerkiksi lainaus- tai yhteiskäyttöpalveluita.
- Valitse elämää, käyttöä ja ympäristöä kestäviä tuotteita lyhytikäisten kertakäyttötuotteiden sijaan. Suosi myös lähellä tuotettuja tai paikallisia tuotteita ja palveluita – ekotehokkuus paranee, mikäli tuottaja ja kuluttaja ovat mahdollisimman lähellä toisiaan. Kiinnitä huomiota myös tuotteiden ympäristömerkintöihin.

Kohenna kiertotaloutta vähentämällä syntyvän jätteen määrää

- Tarkastele ostettavaa hankintaa myös jätteenä.
- Muista elinkaariajattelu ja pidennä tuotteen käyttöikä: huolla, korjaa ja huolehdi asianmukaisesta kierrättämisestä käytöstä poistamisen jälkeen.

Elä energiatehokkaasti ja sähköä säästäen

- Suosi kestäviä, uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja. Luovu öljylämmityksestä ja suosi ekotehokkaita ilma- ja maalämpöpumppuja.
- Vähennä kulutussähkösi käyttöä: vältä hukkalämpöä ja alenna tarvittaessa huonelämpötilaa. Sammuta turhat sähkölaitteet ja kiinnitä huomiota laitteidesi energiatehokkuuteen. Kiinnitä huomiota vedenkulutukseesi ja vähennä turhaa veden juoksutusta. Voit säättää myös vedenpainettasi ja vesivaraajasi lämpötilaa tai saunoa vaihtoehtoisesti esimerkiksi kuntosalillasi tai hyödyntää yleissaunoja. Pese vain täysiä pyykkikoneellisia ja suosi matalampia pesulämpötiloja.
- Hyödynnä pih- ja ulkotilat luonnon monimuotoisuutta tukevasti.

”Edistä elinkaariajattelua, ravitse resurssiviisautta ja korosta kiertotaloutta!”

Löydä merkityksellisiä kokemuksia yhteisöllisestä osallistumisesta ja paikallisesta vaikuttamisesta

- Tunnista oma merkityksellisyytesi ja tärkeytesi osana äänekoskelaista kestävää elinvoimaa ja aktiivista yhteisöä. Tutustu paikallisiin yhteistyömuotoihin ja projekteihin, kuten Piilolanien yhteisöpuutarhaan tai ekotukitoimintaan. Luo luotusta, vaikutu verkostoista ja vaali vuorovaikutteisuutta!
- Tutustu monipuolisiin paikallisen vaikuttamisen ja yhteisöllisen osallisuuden mahdollisuuksiin. Osallistu, ehdota, tuo esiin omia ideoitasi ja ajatuksiasi tai kysy osallistumisen mahdollisuuksista. Innostu ilmiömäisistä ilmastoteoista ja tuo tekosi näkyväksi osana Äänekoski-ilmiötä!

Onnistuneen ilmastotyön kannalta kaikista merkityksellisimpiä ovat arjen pienet, jokapäiväiset toimintatavat sekä valinnat. Pysähdy pohtimaan arkesi rutiineita sekä tule tietoisiksi omista kulutustottumuksistasi niin ruuan, energiankäytön kuin liikkuamisenkin suhteen. Omien kulutustottumusten tarkastelu sekä niiden muuttaminen pienin arjen askelin ovat lopulta vaikuttavimpia ilmastotekoja kohti yhteistä, hyvinvoivaa ja elämää kestävää Äänekoskea!

ÄÄNEKOSKI

Vihreä
Uusiutuva Äänekoski
-hanke

KESKI-SUOMEN LIITTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

